

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 o pošiljkama otpada”

COM(2013) 516 final – 2013/0239 (COD)

(2014/C 170/19)

Glavni izvjestitelj: **g. Stéphane BUFFETAUT** (SK. I-FR)

Dana 27. rujna i 8. listopada 2013., sukladno članku 192. i članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Vijeće i Europski parlament odlučili su savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 o pošiljkama otpada

COM(2013) 516 final – 2013/0239 (COD)

Dana 17. rujna 2013. Predsjedništvo Europskog gospodarskog i socijalnog odbora zatražilo je od Stručne skupine za poljoprivredu, ruralni razvoj i okoliš da pripremi rad Odbora za taj predmet.

S obzirom na hitnu prirodu posla, Europski gospodarski i socijalni odbor imenovao je g. Buffetauta glavnim izvjestiteljem na svom 494. plenarnom zasjedanju održanom 10. i 11. prosinca 2013. (sastanak od 10. prosinca 2013.) i usvojio sljedeće mišljenje sa 121 glasa za i jednim suzdržanim.

1. Zaključci

1.1 Prijedlog promjena Uredbe, u potpunosti opravdan u svom načelu, trebao bi omogućiti uspješniju borbu protiv nezakonitih pošiljki otpada i njihove neodgovarajuće obrade. Time što je definirao jasan i usklađen okvir za provođenje kontrola, novi zakon pruža metodološku pomoć državama članicama, te bi ih trebao potaknuti da provode učinkovitiji nadzor, tim više što će planovi biti revidirani svake godine i promijenjeni u skladu s potrebama.

1.2 Kad je riječ o izvozu, činjenica da nadležna tijela imaju pravo zahtijevati dokaz da je pošiljka u potpunosti u skladu sa zakonskim obavezama u pogledu načina, tehnologija i normi obrade otpada koje se koriste u objektima za oporabu u zemlji uvoza, bi trebala omogućiti učinkovitiju borbu protiv nezakonitog izvoza, za koji se, nažalost, zna da se nalazi u rukama organiziranog kriminala.

1.3 Uspostavljanje učinkovitog i usklađenog nadzora trebalo bi također omogućiti suzbijanje slučajeva nepoštenog tržišnog natjecanja u kojima se poduzeća koja poštuju pravila i djeluju pošteno i transparento nalaze u lošijem položaju u odnosu na ona koja ne se ne obaziru na zakonske obaveze, zaobilaze ih ili ih namjerno krše.

1.4 Poželjno je uvesti bolju organizaciju plana nadzora kako zbog zaštite javnog zdravlja i okoliša, tako i zbog održavanja zdravog tržišnog natjecanja u sektoru i zbog borbe protiv mafijaških praksi. Potrebno je ipak imati na umu da mobilizacija dodatnih praktičnih sredstava povlači za sobom neizbježne troškove i zahtijeva od država članica da definiraju prioritete u javnim troškovima.

2. Kontekst

2.1 Osam godina nakon uvođenja Uredbe br. 1013/2006, Komisija želi izvući zaključke iz stečenog iskustva kako bi poboljšala njezine odredbe i unijela promjene koje imaju za cilj, s jedne strane, pojednostavljivanje postupaka, a s druge, uvođenje učinkovitijeg nadzora kako bi se izbjegao nezakonit prijevoz osobito opasnih otpada.

2.2 Podsjetimo da je cilj te Uredbe bio prenijeti u zakonodavstvo EU-a odredbe OECD-a i Baselske konvencije o pošiljkama otpada, izgladiti poteškoće u primjeni uredbe iz 1993., potaknuti usklađivanje pravila na međunarodnoj razini na području prekograničnih pošiljki otpada te pojednostaviti i pojasniti tekst.

2.3 Iako je pitanje usklađenosti europskog zakonodavstva s međunarodnim konvencijama riješeno, i dalje je potrebno poboljšavati nadzor, posvećujući pažnju prvenstveno opasnom otpadu i otpadu koji se nezakonito šalje kako bi se stavio u odlagalište ili obradio na način koji nije u skladu s normama. U praksi, radi se o učinkovitijem nadzoru najproblematičnijeg otpada.

2.4 Potrebno je podsjetiti da unutar Europske unije sve pošiljke otpada za oporabu mogu slobodno cirkulirati. Kad je u pitanju neopasan otpad, za te pošiljke nije potrebna slati nikakve prethodne obavijesti i one podliježu samo općim mjerama informiranja. S druge strane, pošiljke opasnog otpada koji je namijenjen za oporabu, te pošiljke otpada za zbrinjavanje, zahtijevaju obavješćavanje i prethodnu pismenu suglasnost.

2.5 Provođenje ovog zakonodavstva podrazumijeva da se njegova provedba nadzire. Stoga se predviđa da će države članice organizirati inspekcije poduzeća u skladu s okvirnom Direktivom o otpadu, kao i nadzor pošiljki, bez obzira šalju li se one cestovnim prometom, putem luka ili drugim prijevoznim sredstvima. Nadzor se također može provoditi na kraju lanca, u objektima za oporabu ili zbrinjavanje otpada.

2.6 Države članice provode taj nadzor na njima odgovarajući način. Uredba o pošiljkama otpada ne precizira nikakav poseban način provođenja tog nadzora. U praksi, ta sloboda koju države članice imaju rezultirala je velikim razlikama u provođenju nadzora. Neke države članice su uvele učinkovitije mjere, a neke manje učinkovite, uglavnom zato što nemaju dovoljno sredstava za to. Ta situacija navodi izvoznike nezakonitog otpada da šalju otpad iz država članica čiji su sistemi nadzora nedostatni.

2.7 Naravno, najveći problemi nezakonitih pošiljki tiču se opasnog otpada te otpada koji se šalje na odlagalište ili se obrađuje na neodgovarajući način i ne poštujući norme koje su na snazi. Posljedice mogu biti teške i za ljudsko zdravlje i za okoliš.

2.8 Jedna od neželjenih posljedica nezakonitih pošiljaka je isto tako i činjenica da velike razlike u provođenju nadzora među državama članicama uzrokuju narušavanje tržišnog natjecanja. Tako su poduzeća koja poštuju zakon u nepovoljnijem položaju u odnosu na poduzeća koja mogu djelovati u državama u kojima pravila podliježu rijetkom ili slabom nadzoru.

2.9 Komisija stoga predlaže reviziju Uredbe u cilju sprječavanja ovakvih nezakonitih i opasnih djelovanja. Cilj revizije je da podrži i usmjeri inspekcije država članica kako bi one bolje kontrolirale promet visokorizičnog otpada.

3. Sadržaj prijedloga

3.1 Osim činjenice da Komisija dodaje definiciju ponovne uporabe proizvoda koji nisu otpad i da želi biti ovlaštena da usvaja delegirane akte koji se tiču tehničkih i organizacijskih uvjeta za razmjenu podataka i informacija, suština prijedloga je u promjeni članka 50 Uredbe.

3.2 Cilj tih promjena je:

3.2.1 da se države članice potaknu da organiziraju nadzor poduzeća te da uvedu nasumične provjere kako pošiljaka tako i postupka oporabe i zbrinjavanja otpada;

3.2.2 da države članice naprave planove za inspekcije pošiljaka, uključujući inspekcije objekata i poduzeća, kao i prijevoza (cestovnog, željezničkog, lučkog).

3.3 Komisija određuje elemente koje ti planovi moraju sadržavati, uključujući sedam točaka kojih se države članice moraju pridržavati i koje moraju uzeti u obzir.

3.4 To su: strategija koja se provodi, uz napomenu korištenih sredstava, procjena rizika nezakonitih tokova otpada, utvrđivanje prioriteta, informacije o broju i tipu planiranih inspekcija na odlagalištima i u prijevozu, dodjela zadataka svakom uključenom nadležnom tijelu, postojeći načini suradnje među tim tijelima, procjena potrebe za obukom inspektora. Predviđa se da se ti planovi revidiraju svake godine.

3.5 Komisija u to uključuje mjere o odgovarajućoj zaštiti pošiljki otpada kao i provođenje djelatnosti oporabe u skladu sa zakonom.

4. Opće napomene

4.1 Situacija koju Komisija opisuje, obim nezakonitih pošiljki i razlika u situacijama s obzirom na nadzor i provođenje zakonodavstva opravdavaju želju da se intervenira kako bi se suzbio fenomen nezakonitih pošiljki i smanjio rizik za zdravlje i okoliš koji proizlazi iz njih, kao i situacije u kojima se poduzeća koja ispravno provode propise nalaze u nepovoljnijem položaju.

4.2 No, novo se zakonodavstvo ne smije pretvoriti u formalne administrativne mjere koje su u skladu s novim pravilima, ali ne provode ništa konkretno. To će zahtijevati korištenje novih financijskih sredstava, što predstavlja osjetljivu zadaću za financijski slabije države članice koje moraju korigirati javnu potrošnju.

4.3 Planirani postupci trebaju stoga biti jednostavni kako bi države članice, koje to još ne rade na pravilan način, uvele, ili čak poboljšale, potreban nadzor. Bojazan od poziva na Sud zbog nepoštivanja obaveza koje proizlaze iz ugovora mogla bi potaknuti revnost država članica, isto kao i aktivnosti građana koji imaju opravdani interes u tom pitanju.

Bruxelles, 10. prosinca 2013.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE
